

Problemstilling: Å finne referanseverdier for gangfunksjon for unge voksne, og beregne forventningsverdi for gangfunksjon i populasjonen.

Måler dette ved 6-minutters gangtest: = 6MVD, som måler hvor langt du går på 6 minutter

Utvalg: $n = 25$ studenter. Observasjonelt design.

Kategorielle/kontinuerlige data?

BESKRIVELSE

skjevt/symmetrisk

Oppsummeringstall: gjennomsnitt er et tall for det typiske i observasjonene

R sier at $\bar{x} = 623$ m

standardavviket er et tall for spredningen i observasjonene. R sier at $sd = 83$ m

ca 95% av studentene går mellom

$$\bar{x} \pm 2 \cdot sd \text{ m} : (623 \pm 2 \cdot 83) \text{ m} : \boxed{457 \text{ m og } 789 \text{ m}}$$

omtrent alle går mellom

$$\bar{x} \pm 3 \cdot sd \text{ m} : (623 \pm 3 \cdot 83) \text{ m} : 374 \text{ m og } 872 \text{ m}$$

VIL BRUKE OBS TIL Å SI NOE OM POPULASJONEN : INFERENS

Populasjonens gjennomsnittlige 6MVD = ulikent. Kaller den for μ ← parameter

Fordi de $n = 25$ er representative for populasjonen, regner vi med at gjennomsnittet i utvalget ligner på gj.snitt i pop:

For $\bar{x}$: $\bar{x}$ er et estimat for μ . $\hat{\mu} = \bar{x} = 623$ m

0 Vi vet at det er en viss usikkerhet her, for vi har bare undersøkt $n = 25$

Kan μ like gjerne være 600?

~~500?~~

~~580?~~

620?

~~788?~~

Estimeringsusikkerheten kalles også standardfeilen, eller standard error (S.E.) på engelsk faller dette.

Estimeringsusikkerheten til gjennomsnittet, $\bar{x}$: S.E. ($\bar{x}$)

Vi skal vise at $SE(\bar{x}) = \frac{sd}{\sqrt{n}}$

Her: $SE(\bar{x}) = \frac{83}{\sqrt{25}} = 16.6$

Et konfidensintervall formidler estimeringsusikkerheten i form av et intervall med en viss "sikkerhet", kalt konfidensgrad, ofte 95%.

Her er et 95% KI for μ : $\bar{x} \pm 1.96 \cdot S.E.(\bar{x})$

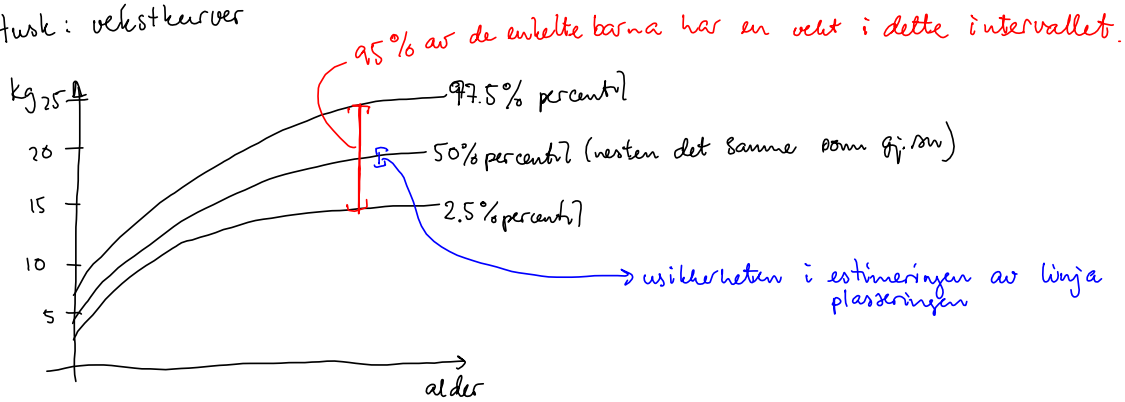
[591, 656]

$623 \pm 1.96 \cdot 16.6$

32.5

Konfidens
intervallet $[591, 656]$ handler om μ , altså hvor vi forventer at populasjonsgjennomsn.
 er. Det forteller ikke noe om enkeltobservasjonene, slik det første intervallet gjorde

Husk: vekstkurver

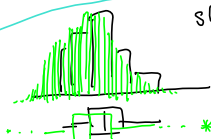
Problemstilling: Å finne referanseverdier for gangfunksjon for unge voksne, og beregne forventningsverdi for gangfunksjon i populasjonen.

Måler dette ved 6-minutters gangtest: = 6MWD, som måler hvor langt du går på 6 minutter

Utvalg: $n = 10000$ studenter. Observasjonelt design.

Kategorielle/kontinuerlige data?

OBSERVASJONER

skjevt/symmetrisk

ca 95% av studentene går mellom $\bar{x} \pm 2 \cdot sd$ m : $(623 \pm 2 \cdot 83)$ m : 457 m og 789 m
 omtrent alle går mellom $\bar{x} \pm 3 \cdot sd$ m : $(623 \pm 3 \cdot 83)$ m : 374 m og 872 m

Oppsummeringstall:
 Gjennomsnitt er et tall for det typiske i observasjonene.
 R sier at $\bar{x} = 623$ m
 Standardavviket er et tall for spredningen i observasjonene. R sier at $sd = 83$ m

VIL BRUKE OBS TIL Å SI NOE OM POPULASJONEN: INFERENS

Populasjonens gjennomsnittlige 6MWD = ukjent. Kaller den for μ ← parameter

Fordi de $n = 10000$ er representative for populasjonen, regner vi med at gjennomsnittet i utvalget ligner på gj.snitt i pop:

For μ : $\bar{x}$ er et estimat for μ .

$\hat{\mu} = \bar{x} = 623$ m

omtrent slik er det i populasjonen også

0 Vi vet at det er en viss usikkerhet her, for vi har bare undersøkt $n=25$ $n=10000$

Kan μ like gjerne være 600?

~~570?~~ ~~500?~~ ~~580?~~ ~~620?~~ ~~650?~~ ~~750?~~ ~~615?~~

Estimeringsusikkerheten kalles også standardfeilen, eller standard error (S.E.) på engelsk 4alfester dette.

Estimeringsusikkerheten til gjennomsnittet, $\bar{x}$: S.E. ($\bar{x}$)

Vi skal vise at $SE(\bar{x}) = \frac{sd}{\sqrt{n}}$

Her: $SE(\bar{x}) = \frac{83}{\sqrt{25}} = 16.6$

Et konfidensintervall formidler estimeringsusikkerheten i form av et intervall med en viss "sikkerhet", kalt konfidensgrad, ofte 95%.

Her er et 95% KI for μ : $\bar{x} \pm 1.96 \cdot SE(\bar{x})$

$[591, 656]$

$623 \pm 1.96 \cdot 16.6$

± 32.5

Nå: $SE(\bar{x}) = \frac{89}{\sqrt{10000}} = 0.89$

95% KI for μ : $603 \pm 1.96 \cdot 0.89 \Rightarrow [601.3, 604.7]$

Problemstilling: Vil beregne Høyres oppslutning.

Meningsmåling: $n = 25$ 1001

5 av disse svarer H.

Andel i utvalg: $\frac{5}{25} = 0.2 = \hat{p}$ 25.4%

20% oppslutning for H.

UTVALG

Andelen i populasjonen som stemmer H: p ← ukjent parameter
 Fordi de $n = 25$ er et representativt utvalg, vil andel i utvalg ligne på andel i pop.
 Andel i utvalg er et estimat for andel i pop: $\hat{p} = \frac{5}{25} = 0.2$

POP

Vet at $n = 25$ er få, og at dette er usikkert.
 Kan p like gjerne være 10%? 15%?
 45%....

Estimeringsusikkerheten til $\hat{p}$: $S.E.(\hat{p}) = \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}} = 0.08$ 0.014

95% KI for p : $\hat{p} \pm 1.96 \cdot S.E.(\hat{p}) \rightarrow [0.04, 0.36]$

[0.227, 0.281]
 22.7% - 28.1%